

Hva var den vanlige mening overklassen og arbeiderklassen hadde om barnearbeidet som foregikk i fabrikkene mellom 1830-1840?

Metodologi

Metodologien i denne oppgaven går ut på å samle opp kilder om de ulike meningene fra 1830-1840 og sette disse i sammenheng med den rådende tiden. Videre vil oppgaven syntetisere disse meningene blant overklassen og arbeiderklassen for å prøve å finne ut hva som var den vanlige meningen i denne tiden blant disse to klassene. Oppgaven er strukturert slik at både kvalitetsmessige og tellende momenter av de ulike meningene blir vektlagt gjennom avsnittene, ved at meninger fra helheten av klassen, eller deler av klassen og av enkelt individer fra klassen blir vektlagt i de ulike avsnittene. Ved at kvalitative meninger også her blir vektlagt, meninger som spesifikt refereres til en person og hans utsagn, åpner opp for å vise meninger som har hatt signifikans eller som kan virke interessante i den angitte sammenheng. Imidlertid er problemstillingen abstrakt, der meninger er dynamiske bestanddeler som stadig er i forandring, avhengig blant annet av psykologiske og miljømessige elementer og derfor vil det være vanskelig å ta hensyn til hvorvidt den aktuelle meningen fortsatt vil være den samme parallelt med tiden. I tillegg til dette, kan meninger strekke seg over flere horisonter, ved at det ikke trenger å gjelde spesifikt barnearbeid i fabrikkene, men barnearbeid generelt.

Innledning

Meninger kan fortelle mye om en tidsepoke, spesielt dersom de kommer i et stort antall, slik at dette kan gi et bilde på hvordan situasjonen var i den aktuelle tiden det gjelder. I denne oppgaven vil jeg derfor undersøke hva som er den normale mening blant arbeiderne og overklassen i England fra 1830-1850. I store norske leksikon, blir en mening definert som en tanke, en fornuftig sammenheng eller en oppfatning, mens andre nettsider definerer det som en vurdering eller fordom.¹ Her er det ulike forutsetninger som har blitt brukt for å definere hva man mener med en mening, vanligvis alt etter hva slags vitenskap som ligger til grunn for avgjørelsen av definisjonen og dette røper litt av kompleksiteten som ligger bak dette begrepet. Imidlertid, om man forholder seg til SNL sin definisjon av mening i språkfilosofien, vil en mening være en tanke, en fornuftig sammenheng eller en oppfatning som dermed blir

¹ Hentet fra: <https://snl.no/mening>

ytret eller holdt for seg selv. En mening kan også være en uttalelse, påstand, et politisk standpunkt eller et argument, alt etter hvordan meningen blir strukturert i sin språklige semantikk. Om man beveger seg over til begrepet barnarbeid, vil det være nødvendig å definere hvor gammelt et menneske måtte være for å bli regnet som et barn i England på denne tiden. Her blir det naturlig å regne et barn som et menneske som er under 18 år.² Den gjennomsnittlige alderen barn begynte å arbeide i fabrikkene på 1800-tallet var mellom 8-10 år, ofte avhengig av hva slags geografisk sted og når på 1800-tallet det var.³ Når man stiller spørsmålet om hva slags ulike meninger overklassen hadde, vil det være gunstig å definere ordet "overklasse" for å avgjøre hvem man refererer til i dette begrepet. Imidlertid er begrepet flytende, og kan ha ulike innholdsmessig betydning avhengig av hva slags samfunn man refererer til.⁴ For enkelhetens skyld, opererer man vanligvis med tre klasser.

Overklassen, middelklassen og underklassen, der overklassen kan være politikere og adel, middelklassen folk med eiendommer med moderat verdi, som hus eller mark, eller en viss grad av akademisk utdanning, og underklassen eller arbeiderklassen som er vanligvis fattige arbeidere som arbeider med masseproduksjon eller i jordbruk. England på denne tiden hadde ikke det samme klassesamfunnet som i dag, og grobunnen for denne forandringen til det moderne klassesamfunnet man ser i England i dag, har fått mye konsensus for å være årene 1830-1840 i England.⁵ Imidlertid, sier Wahrman i boken "imagining the middleclass" at det egentlig ikke eksisterer noen middelklasse i England på denne tiden, fordi denne klassen var heller noe som ble en konsekvens av de sosiale reformene som oppstod på 1830-tallet, enn en årsak til dem.⁶ Det har likevel blitt publisert artikler som sier at 15% av befolkningen på denne tiden var av middelklassen, men i denne oppgaven vil Wahrman sin definisjon være grunnlaget. Derfor blir det mer nyttig å heller dele samfunnet i to, der hvor overklassen og arbeiderklassen blir regnet som to klasser med ulike velstand og velferd i mellom seg og internt i seg. Dersom man vender perspektivet mot de øvreklassene hadde denne samfunnsklassen hovedsakelig to ulike politiske standpunkt i debatten om det rådende

² Vedtaket om å regulere barn gjaldt barn opp til 18 år. "After January 1, 1834, no person under 18 years of age, employed in or about any cotton, woollen, worsted, hemp, flax, tow, linen or silk mill or factory, where steam, water, or other mechanical power was used, was to work during the night, that is between 8:30 p.m. and 5:30 a.m."

³ Jane Humphries – *Childhood and child labour in the British industrial revolution* – 25 januar 2011 s9 og 10

⁴ Føydalsamfunn, klasseløst – kommunisme, osv.

⁵ Blant annet den første regulering av næringslivet ble fulgt opp av inspektører gjennom fabrikkloven av 1833, blant annet også The abolishment of slaves 1833 og Poor Law 1834

⁶ Wahrman Dror - "imagining the middleclass" 1995 "it was not so much the rising "middle class" that was the crucial factor in bringing about the Reform Bill of 1832; rather, it was more the Reform Bill of 1832 that was the crucial factor in cementing the invention of the ever-rising middle class"

barnearbeid. For og imot barnearbeid, der forkjemperne av det rådende barnearbeid iherdig kjempet for Laissez-Faire økonomi (la økonomiske prosesser være uten statlig innblanding) med blant annet argumentet om at lidelse og fattigdom var en unngåelig prosess i menneske sin natur og at statlig innblanding ikke ville hjelpe mot denne prosessen. Harriet Martineau, regnet som verdens første sosiolog, mente at menneske kom alltid til å være fattige og i stor lidelse og nød.⁷ En avis kalt *The Edinburgh Review* mente at ‘ ‘ *No possible reconstruction of our institutions, and no imaginable quantity of thought on the part of the great , can prevent their being hungry persons ’to lean on frosty area-rails.*⁸ Derimot var avisen *Halifax Guardian* enige i dette, der avisen skrev et innlegg der de sier at smerte og sult: ‘ ‘ *are among the dispensations of that POWER which has decreed, that pain and suffering shall be the lot of man in this period of probation*’.⁹ Det siste innlegget fra *Halifax*, rettferdiggjorde for mange fattige mennesker sin plass i samfunnet som deretter førte til at veldedighet ble nektet i noen områder i England, fordi det irriterte lovene til naturen og Gud¹⁰. Disse pessimistiske tankene fikk hard kritikk, og ikke minst av den som blir regnet som den største motstanderen av barnearbeid, Michael Sadler, som mente at naturen ikke viste noe sult mellom dyrene, derfor skulle ikke heller mennesker lide, når de andre artene heller ikke lider.¹¹ Hvorvidt det var rettferdig og hensiktsmessig at staten bryter inn i næringslivet sine prosedyrer, var altså det store spørsmålet som ble debattert på denne tiden, og disse meningene rundt fattigdom og lidelse, var bare en brøkdel av det som ble uttalt rundt kampen mot statelig innblanding. Det har blitt skrevet en tese om hvordan Laissez-Faire økonomi parallelt med de sosioøkonomiske reformene vekselvis fører til redefinering av begrepet frihandel gjennom debatt og utvikling etter som debattene fortsetter i 1830-årene.¹² Omsider, i 1833 ble fabrikkloven av 1833 godkjent og vedtatt 29 august og skulle tre i kraft 1 januar 1834, og denne hadde en viktig bestanddel med seg som ikke hadde blitt inkludert i de tidligere fabrikklovene. Inspektører skulle nå regelmessig sjekke innom noen av fabrikkene innen tekstilbransjen, og dokumentere forholdene. Dette kom til å være en kritisk punkt i kampen for mer rettigheter for barn i de senere årene, på samme tid som det også kom til å være en avgjørende faktor for legitimeringen av de senere fabrikklovene ved hjelp av blant annet dokumentasjon av empiriske forhold. Disse fire inspektørene som ble ansatt, var det første forsøket fra staten sin

⁷ Ann Provost Wilkinson Robson – *The factory controversy 1830-1853*. s 27

⁸ Robson s 27

⁹ Robson s 28

¹⁰ Robson s 28

¹¹ Robson s 28

¹² Robson – Ann Provost Wilkinson har skrevet en tese om utvikling rundt dette.

side på innblanding i private aktører sin virksomhet for det bedre for England. Arbeidet disse fire inspektørene gjorde, krever en tese for seg selv¹³ Imidlertid mente de fleste i 1833 at barn ikke var frie personer, men på samme tid ble all statelig innblanding sett på som mistenksomt. Til tross for dette, ble fabrikkloven av 1833, 29 august akseptert av de fleste der lovgivningen sier at etter 1 januar 1834 skulle ingen personer under 18 år ansatt i virksomheter som har med bomull, ull, kamgarn, hamp, slepe, lin og silke hvor damp, vann eller andre mekaniske innretninger bli brukt i arbeid om kvelden, altså fra halv ni på kvelden til halv seks om morgenen. Heller skulle ikke barnet arbeide mer enn 12 timer hver dag og 69 timer i uken. Ingen barn under ni år kunne bli ansatt, med unntak av i silke møller. Seks måneder etter at lovforslaget hadde fått samtykke, fikk ingen barn under 11 år arbeide lengre enn ni timer og 48 timer i uken.¹⁴ Etter 18 måneder ble alderen satt opp til 12 år, og etter tretti måneder ble den satt opp til 13 år, mens i silke møller kunne barn under 13 år arbeide i 10 timer på en dag. Forkjemperne for Laissez-Faire prøvde å få fabrikkloven av 1833 kansellert, noe de nesten klarte i 1836, der inspektørene er en del av årsaken for at de ikke klarte dette.¹⁵¹⁶ En av grunnene for at denne fabrikkloven ble akseptert av tekstileierne var fordi vedtakene tidligere ikke hadde ført til mye effekt i praksis, og derfor var det naturlig at denne fabrikkloven også ville kjøre samme sti. Her kom de til å ta grundig feil når fabrikkloven først hadde blitt vedtatt.

Overklassen sine meninger i et overordnet perspektiv

Diskusjonene om kondisjonene i fabrikkene spredde seg bredt og langt. Det var et åpent spørsmål hvorvidt skadeomfanget fabrikkene hadde på arbeiderne var av betydning. Både Michael Sadler, Richard Oastler, Lord Ashley og en rekke andre hadde lite tvil om at fabrikkene i landet var mer eller mindre umenneskelige, og etter at Sadler utgir sin rapport fra Sadler's komiteen¹⁷, fikk de stor støtte fra den offentlige mening.¹⁸ Imidlertid, var det noen som mente det helt motsatte, at arbeidet var sunt og godt for barna. Her sier blant annet John Wayne at: ‘‘ *They enjoy as good health with twelve hours as children in other occupations. I think that if they had more time for play, it would injure them as much as working twelve*

¹³ Robson – s 24

¹⁴ Robson s 1

¹⁵ Robson s 1

¹⁶ Robson s 1

¹⁷ Robson – En komite som samlet opp dokumentasjon rundt tilstandene i fabrikkene. – s 7

¹⁸ Robson – s 7

hours ‘¹⁹ Noen meninger kan også bli regnet som tilnærmet konspirasjoner, ettersom de mente at grunnen for at barn ofte så ut som syke, var fordi disse barna skulle gå på fabrikkene for å forbedre helsen igjen.²⁰ Tilknyttet dette, finner man også falsk informasjon gjennom formålstjenlige statistikker, og beskyldinger fra de mest ekstreme tilhengerne av Laissez Faire, noe som fikk Edmonds til å skrive ett brev til Sir John Cam Hobhouse hvor han sier: ‘*Both instances, the conclusions about death and immorality/ furnish an illustration of what appears to be a common source of error with them /the political economist//, viz. a disposition to draw inferences from isolated facts, instead of resting their doctrines upon the basis of extensive and accurate observation.*’²¹ Her var de fleste i denne gruppen villige til å si mye forskjellig for å beskytte den økonomiske velstanden og unngå at staten skulle få blande seg i deres virksomhet. Videre hadde komfort og lykke økt siden 1760 og mye av grunnen for dette var den frie handelen, og ingenting mer kunne bli gjort for arbeiderne før korn lovene ble opphevet mente avisen *Edinburgh Review*.²² Hume Hansard var enig i at korn lovene måtte bli opphevet for å bedre kondisjonene til arbeiderne, der han også mente at fabrikklovene ikke måtte bli vedtatt før den frie handelen hadde gjort fabrikkene i stand til å tåle restriksjonene, og når de dermed ville tåle disse restriksjonene, ville det ikke være nødvendig med fabrikklover. Politiker Hume Hansard støttet derimot imidlertid ikke det rådende barnearbeidet.²³ *The Westminster Review*, som også støttet Miss Martineau sine meninger rundt dette²⁴, la skylden på motstanderne av Laissez-Faire økonomien og mente at disse demte opp for ytterligere frihandel. Ingenting kunne bli gjort før Laissez-Faire økonomi hadde i praksis blitt totalt gjennomført mente de. Mye blekk og papir ble brukt for å poengtere at misforståelser og bare en delvis innførelse av prinsippene bak klassisk økonomi var det som gjorde at barna måtte gjennomgå lidelse i fabrikkene. Disse utgivelsene fikk selvfølgelig mye kritikk, blant annet av R.A Riddell.²⁵ Hengivenheten til noen av forkjemperne for det rådende barnearbeidet var absolutt, det var ikke tale om en eller to timer mindre arbeid for barna, men en hel filosofi som stod på spill.²⁶ På en annen side, har motstanderne av barnearbeid også sine humanitære og religiøse argumenter for deres påstander. Dette ser man hos Oastler, der

¹⁹ Robson- s 20

²⁰ Robson – s 21

²¹ Robson – s 23

²² Robson – s 34

²³ Robson – s 35

²⁴ Robson – s 36

²⁵ Robson – Forfatter av boken “*The Causes of the distress among the agricultural and manufacturing population*” 1831 s36

²⁶ Robson s 41

han skriver: I come here to assert those rights which, if Christ were in your midst, would be granted to the poor children without asking.²⁷ Dette møtet hvor dette ble sagt endte med prising av Gud. For det meste ble ideen rundt unngåelig lidelse hos mennesker akseptert, men et viktig spørsmål ble hvordan man kunne unngå dette. Noen mente her at om ansatt og arbeidsgiver bare kunne gjensidig respektere hverandre, da ville man ikke lenger trenge noen fabrikklover.²⁸ Mange forkjempere for Laissez-Faire oppfattet derimot statlig regulering av barnarbeid som ett unntak til regelen.²⁹ Ved at barna ikke kunne bli oppfattet som selvstendige samfunnsborgere, førte dette til at regulering av arbeidet til barna ikke ble ansett som brudd på deres frihet, som var et premiss de mindre ekstreme forkjemperne for Laissez-Faire kunne akseptere. Derimot var noen redde for at dette kom til å føre til en årsakssammenheng, hvor det ville ende opp med at staten stadig ville regulere mer og mer av næringslivet og at dette ville inkludere voksne arbeidere.³⁰ Men det var generelt akseptert i media i 1833 at beskyttelsen av barna ikke kom til å spre seg over på de voksne arbeiderne.³¹ I kommisjonen, var det også lite motstand mot preposisjonen om at barn skulle få arbeide få timer.³² Vender man perspektivet mot Leonard Horner, hadde han også noen meninger om barnarbeidet. Horner ville at barna skulle arbeide i en varm ventilert fabrikk, der de i slutten av dagen også måtte gå på skolen. Det hadde vært diskutert tidligere en del om at barn som ikke fikk tilstrekkelig utdanning, kom til å bli et stort samfunnsproblem når de ble voksne, fordi de ikke hadde de tilstrekkelige midlene for å leve alene. Etter 1833, ble rollene mellom for og imot fabrikklover reversert, ettersom debatten om fabrikkloven av 1833 sin praktiske effekt ble sentrert i nyhetsbilde. Det var nå deres tur til å forandre status quo, og dermed fortsatte de å argumentere for at fabrikkloven var en skuffelse, og at Laissez-Faire økonomi måtte komme seirende ut av denne kampen. Kontroversen fra 1833-1839 forandret dermed struktur. Debattene handlet ikke i samme grad om validiteten til de prinsippene som ble vedtatt i 1833. Det var ikke lenger et spørsmål om teorier lengre, men heller av gjennomførbarhet. Om motstanderne av fabrikklovgivningen av 1833 kunne overbevise andre om at loven ikke ble konsekvent brukt, eller at den gjorde den skaden som de hadde profetert, kunne deres kamp være vunnet. Forkjemperne for lovgivningen av 1833 mente fortsatt at lovgivningen hadde sine fordeler. Følgelig var det fortsatt debatter om grunnleggende

²⁷ Robson – s 30

²⁸ Robson – s 31

²⁹ Robson – s 43

³⁰ Robson – s 43

³¹ Robson – s 32/xxxii

³² Robson – s 33

prinsipielle spørsmål, men det ble lagt langt mer vekt på spesifikke virkninger av loven.³³ Likevel, hadde aldri argumentene for nødvendigheten av lovgivningen vært større. Gjennom disse årene, ble det også debattert rundt maskinene og skadeomfanget disse kunne ha på arbeiderne. Her var noen svært konservative, mens andre var radikale i sine meninger, noe man kan se i inspektør Richards sine meninger om dette.³⁴ Her var han framføre sin tid, selv om England ikke aksepterte en slik åpenbar negasjon av friheten ved å regulere hvordan maskinene skulle bli produsert. Forfatteren av boken *Philosophy of Manufactures*, Andrew Ure, mente derimot at arbeiderne fikk høye lønninger, og mange misledende uttalelser hadde blitt ytret om barn sine sykdommer og deformiteter og at maskinene ikke hadde den skaden det tidligere hadde blitt hevdet. Men han var fortsatt enig i at barna ble utnyttet grovt gjennom arbeidet. De fleste aksepterte at barna var et unntak fra regelen om frihandel. Men likevel var det også en mengde fattige voksne arbeidere som var nødt til å arbeide i fabrikkene for å brødfø seg selv. John Russel, mente i 1839 at prinsippene om statlig innblanding måtte utvides gjennom fabrikksystemet og at lønningene til arbeiderne måtte bli bedre. Om man bare tok ordene fra fabrikkloven av 1833 og ignorerer effekten denne hadde på de voksne arbeiderne, hadde ikke loven gitt noe rom for rettigheter til voksne arbeidere.³⁵ Det ble klart at det var en stor forskjell mellom arbeidere som var fanget til sin fattigdom og frie arbeidere. Derimot økte også oppslutningen til restriksjoner på voksne arbeidere. Noen støttet faktisk en fabrikklov som skulle redusere arbeidstidene til voksne arbeidere også i 1837.³⁶ Disse standpunktene var ikke av liten signifikans, fordi dette la grunn for en ide om at alle voksne menn ikke var likestilt i samfunnet. Imidlertid mente P.Gaskell, at voksne arbeidende menn skulle være fullstendig under autoriteten til arbeidsgiveren om dette skulle være et arbeidsforhold som ville være lukrativt, men på en annen side mislikte han at arbeiderne hadde bare litt bedre arbeidsforhold enn slaver.³⁷ Ettersom maskinene stadig skiftet ut menneskelige hender, ble det åpenbart for mange at produsentene ville få større kontroll over operasjonene som foregikk i fabrikkene. En annen tanke som var løpende, var at fabrikkene

³³ Robson – s 49

³⁴ Robson - "At this age 12, which Gaskell felt should be the minimum for 12 hours' labour the labour imposed upon it, the child in a moderne and well-regulated factory will be innocuous, although not favourable to a full development of its physical powers, nor to a condition of high and robust health. After this period, if it is to work in the mill at all, it must become a integral part of the machinery of that mill, and so such must be subjected to the general economy regulating the whole. No interference can avail it, and should never be attempted. It is the steam engine that should be legislated for, and not the child who is its passive minister" s106

³⁵ Robson – s 127

³⁶ Robson – s 128

³⁷ Robson - s 129

ville tvinge en stor andel av befolkningen til å bli degraderte slaver av maskiner. På samme tid som disse ideene var ute, ble teorien om at arbeiderne var egne kapitaleiere fremhevet, og dermed hadde ikke staten lov til å bryte inn i dette. P. Gaskell, gikk imot denne ideen med dette sitatet: *‘Viewed abstractedly; this is true— a man ’s labour is his capital. But labour, or the physical strength necessary for labour, to be converted into capital, must have a rateable value put upon it. It is the unrefined ore or cotton rag, the respective values of which are entirely conventional.’*³⁸ Denne uttalelsen illustrerte kjernen i hele kampen fra 1830 til 1853. Nasjonen innså her at en mann med arbeid som kapital var ikke fri og uavhengig på samme måte som en mann med penger. Før 1839, var det også en økende oppslutning om at siden alle menn ikke var frie, da var kanskje ikke fullstendig frihandel i den beste interesse for mennesker, men likevel var det ikke mange som stod bak denne formeningen.

Spesifikke meninger fra overklassen sine talspersoner fra forkjemperne og motstanderne av det rådende barnearbeidet.

Forkjemperne for det rådende barnearbeidet argumenterte blant annet for Laissez-Faire gjennom bruk av argumenter som unngåelig lidelse fra naturen og Gud, ytterligere restriksjoner fra staten, ytterligere liberalisering av frihandel gjennom opphevelse av kornlovene som deretter ville forbedre tilstandene, men manipulering av motstanderne sine synspunkter og bruk av misvisende fakta samt nedvurdering av signifikansen rundt barnearbeid og bruk av formålstjenlige statistikker.³⁹ Motstanderne av det rådende barnearbeidet brukte også blant annet evangeliske argumenter, men også referering til aktuelle tilstander og appellering til medmenneskelighet. Her har man Michael Sadler, Richard Oastler og Lord Ashley i spissen for disse meningene. Da Michael Sadler døde i juli 1835, mistet mange folk motet for aldersbegrensninger i fabrikker og utdanningstilbud til barn. Michael Sadler hadde vært en viktig talsmann for barnearbeid, gjennom å argumentere iherdig for et regulert samfunn. Blant annet sier han i en tale i House of Commons den 16 mars 1832 at: *‘The parents rouse them in the morning and receive them tired and exhausted after the day has closed; they see them droop and sicken, and, in many cases, become cripples and die, before they reach their prime; and they do all this, because they must otherwise starve. It is a*

³⁸ Robson - Forfatter som gav ut boka "The manufacturing population of England" s 131

³⁹ Se ovanfor

mockery to contend that these parents have a choice. They choose the lesser evil, and reluctantly resign their offspring to the captivity and pollution of the mill.''⁴⁰ Her argumenterer han for at barn og foreldrene til barna, ikke har noe valg når det kommer til avgjørelsen om barnet sin stilling i samfunnet. Imidlertid har Sadler selv fått innblikk i fattigdommen som fant sted hos barna, hans interesse for barnearbeid ble enda mer dramatisk da han observerte en stor gruppe barn i pausen av en gudstjeneste uten at det var foreldre som overvåket disse barna. Her noterte han ned den dårlige fysiske kondisjonen mange av barna så ut til å ha.⁴¹ Disse argumentene her kan virke påfallende på politikerne i huset ved at det appellerer til den menneskelige siden til disse politikerne på samme tid som det viser at fabrikkene dreper og skader barna. Det var nemlig åpenbart fra Michael Sadler sin side at regulering var nødvendig for å beskytte barna. Richard Oastler, har også en lignende uttalelse fra en tale fra 17 juli, 1832 der han sier: '*Very often the children are awakened by the parents at four in the morning. They are pulled out of bed when almost asleep. The younger children are carried on the backs of the older children asleep to the mill, and they see no more of their parents till they go home at night, and are sent to bed.*''⁴² Denne uttalelsen er mildere enn av den til Sadler, men likevel av en appellerende funksjon gjennom å bruke anstrengende forhold som relevans, noe de fleste mennesker kan kjenne seg igjen i. Vender man blikket mot Lord Ashley, ser man at også han var en iherdig motstander av det rådende barnearbeidet, gjennom en tale han holdt i underhuset 16 april 1840 '' The future hopes of a country must, under God, be laid in the character and condition of its children; however right it may be to attempt, it is almost fruitless to expect, the reformation of its adults; as the sapling has been bent, so will it grow. The first step towards a cure is factory legislation. My grand object is to bring these children within the reach of education.'' Her uttaler han eksplisitt at utdanning for barn i England er hans mål på samme tid som han evner å forklare hvordan samfunns utviklinger finner sted gjennom sosioøkonomiske vedtak som fabrikkloven av 1844. Dersom barna skal lære av forfedrene, er det kritisk at fremtiden, barna, skal ha velferd nok til å klare å styre utviklingen videre. Det er en moderne tanke å si at barna er fremtiden, noe som stemmer overens med hvordan samfunnsutviklinger går seg til gjennom utdanning av barn, som deretter kan utvikle status quo.

⁴⁰ Hentet fra: <https://spartacus-educational.com/IRsadler.htm>

⁴¹ Hannah Myers – *Long hours lasting consequences: Children as passive victims in the industrial revolution and pivotal part of reform.* 5 April, 2014. Hentet fra: <https://digitalshowcase.lynchburg.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1106&context=utcp>

⁴² Hentet fra: <https://spartacus-educational.com/IRoastler.htm>

Dersom man vender perspektivet mot forkjemperne for det rådende barnearbeidet, har man Lord Althorp som argumenterte for at det virkelige problemet var den industrielle revolusjonen.⁴³ Her mente han at fabrikkene var av en annen art enn jordbruket, og at konsekvensene av dette, var et tungt arbeid for befolkningen. Videre sier han at dette var en ondskap som ikke kunne bli reversert, og at man måtte bite sammen tennene og akseptere virkningene dette hadde hatt på befolkningen.⁴⁴ Dette argumentet støtter opp for et historisk deterministisk syn, der samfunnsutviklingen er noe som ikke kan bli kontrollert og regulert. Han holdt også en tale i underhuset i 1832, hvor han sier at han ikke støtter vedtaket Michael Sadler har lagt frem i underhuset, der han mener at lønningene til barna ville gå ned, om de ikke fikk jobbe flere timer, og at dette heller ville skape ulemper for arbeiderklassen. Dette syne hans på det rådende barnearbeidet, vektlegger en konservativ holdning til spørsmålet om barnearbeid, fordi han anså dette som en del av en naturlig prosess. Her kan det være enkelt å tro at Althorp var en fanatiker som ikke hadde tro på sosial utvikling, men på denne tiden var barnearbeid helt normalt, og bare 25 år tidligere, hadde en lov om å forby slavehandel blitt gjennomført.⁴⁵ Barnearbeid var en naturlig prosess for Althorp, og han anså ikke den økende sosialistiske strømmingen som folk med gode nok poenger til å overbevise han.

Edward Baines, som har blitt nemnd tidligere som redaktøren av *The Leeds Mercury*, argumenterte stadig for det rådende barnearbeidet. I hans bok *History of the Cotton Manufacture in Great Britain* 1835 angriper han de som hadde demonstrert mot barnearbeid. Her anklaget han dem for å gi ut et falsk bilde på hvordan det var å arbeide i tekstilindustrien.⁴⁶ Her skriver han også at arbeidet i fabrikkene er mye tryggere enn en rekke andre arbeidsområder. Arbeidet i fabrikkene, var nok mye tryggere enn pipe rens, der hvor tiåringen måtte klatre ned i trange hull for å rense sot inni pipene, noe som var svært skadelig for barnet. Videre mente han at noen barn ble født svake og det var de som døde i fabrikkene, og at disse ville ellers dø dersom de var i arbeid en annen plass. Her dirigerer han problemet med å referere til de få, og sier at de få utgjør ikke helheten, for deretter å legge skylden på de få. Edward Baines er skarpere i kritikken enn Lord Althorp her. Mens Lord Althorp legger skylden på naturlige prosesser og mener at det er et onde som er og som ikke kan forandres, mener ikke Edward Baines at dette er nødvendigvis ondskap.

⁴³ Hentet fra <https://spartacus-educational.com/IRalthorp.htm> - Lederen av underhuset fra 1830-1834

⁴⁴ Ib

⁴⁵ "The slave trade act of 1808" Denne loven gjorde slavehandel forbudt i det Britiske Imperium.

⁴⁶ Hentet fra: <https://spartacus-educational.com/PRbaines.htm>

Henry Thomas Hope holder en tale i underhuset 16 mars 1832 der han sier blant annet at barnearbeidet er en fin ressurs for selve barna og for foreldrene. Videre mente han at noe som helst regulering av fabrikkene, ville påføre barna og foreldrene enda mer tyngde på livene sine, ettersom de ikke vil få nok betalt.⁴⁷ I tillegg til dette sier han at parlamentet ikke kan beskytte barna like effektivt som foreldrene, og at dette vil også føre til at fabrikkeierne taper mye penger. Som nevnt tidligere, var mange skeptiske til statlig innblanding i de ulike virksomhetene. Hvorvidt dette ville fungere i praksis var et stridsspørsmål, og det var en rekke vedtekter som ble gjennomført som ikke ble effektivt praktisert, og som dermed reflekterte parlamentet sin yteevne når det kom til proteksjonisme, noe som naturligvis ville svekke tilliten til parlamentet. Disse meningene har likheter i sin konservatisme, gjennom at alle er skeptiske til nye utviklinger innen reguleringer. Likevel, er de ulike i sin oppfatning av signifikansen av barnearbeidet der Althorp innrømmer at barnearbeidet er et ondskap for barna, mens Hope legger vekten på selve arbeiderne sin økonomiske situasjon, til tross for at det på denne tiden var en rekke demonstrasjoner blant arbeiderne for fabrikkreformen og Baines med en sosialdarwinistisk tilnærming hvor det er de svake som bare blir utsatt for de verste konsekvensene av fabrikkssystemet.

Arbeiderne sine meninger i et overordnet perspektiv

Om man bruker en kvantitativ analyse for å avgjøre hva som var den normale meningen blant arbeiderne i England på denne tiden, kan man se dette gjennom arbeiderne sine protester, organisering, marsjer og parader. I 1830, hadde allerede Richard Oastler 29 september publisert (ironisk i avisen til den beryktede forkjemperen for det rådende barnearbeidet, Edward Baines, det første av hans berømte brev om Yorkshire slavene og ble dermed umiddelbart regnet som en forkjemper for reguleringer av fabrikk sin administrasjon.⁴⁸ Dette skapte grobunn for små møter blant arbeiderne, for å diskutere og formulere sine krav til eierne av fabrikkene. I 1831, hadde disse kravene fått nok oppmerksomhet til at produsentene følte seg tvunget til å offentliggjøre sin egen posisjon i kampen for mer rettigheter for barn.⁴⁹ Den femte mars, 1831, gikk mange av produsentene sammen for å bearbeide en resolusjon på hvordan de stilte seg mot arbeiderne. James Ackroyd var leder av møtet, og resultatet ble The Halifax resolusjonen, som motsette seg mange av arbeiderne sine

⁴⁷ Hentet fra: <https://spartacus-educational.com/IRhope.htm>

⁴⁸ Ann Provost Wilkinson Robson – *The factory controversy 1830-1853* – s5

⁴⁹ Robson – s 5

krav. Kondisjonene var ikke dårlige, restriksjoner ville redusere lønninger, priser ville øke, utenlandske konkurranse ville ødelegge for den britiske industri, var blant noen av standpunktene de ble enige om å posisjonere seg bak. I 1831, introduserte en mann ved navn John Hobhouse et vedtak som skulle regulerer barnearbeidet. Nå startet det virkelig en organisering i arbeiderklassen, der de forsøkte å påvirke parlamentet til å gjennomføre John Hobhouse sitt lovforslag.⁵⁰ Bare etter et par måneder, hadde de klart å organisere seg i de største byene i landet.⁵¹ De holdt offentlige møter, der de prøvde å overtaler folk til å signere begjæringer til støtte for Hobhouse sitt lovforslag. Leeds sitt arbeiderråd samlet inn 10 000 signaturer på en uke. Men John Hobhouse sitt lovforslag fikk ikke den gjennomføringskraften som var forventet av arbeiderne, den var lik som de tidligere lovforslagene som skulle regulere næringslivet, nemlig som av liten effekt. Før 1830, hadde det som nevnt vært en rekke lover som hadde blitt satt i kraft, men som ikke ble tilstrekkelig effektivisert. Derimot gjorde ikke dette at arbeiderne gav opp kampen. En annen arbeider komite ved navn The Huddersfield Short time Committee prøvde å samle sammen en mengde ulike foreninger, som skulle hjelpe dem i kampen mot mer rettigheter for arbeiderne.⁵² I desember 15, 1831, fikk Michael Sadler tillatelse til å introdusere nok et lovforslag om fabrikkene i underhuset, noe som førte til nok en bølge av arbeidere som støttet dette. 27 Desember 1832 samlet det seg en stor mengde av arbeidere i Bradford for å høre Oastler og Bull tale, og som igjen ledet til en allianse av arbeidere som kom til å sette fyr på arbeiderånden i den nordlige delen av landet i mange år. Den 24 april 1832 møtte det opp minst 12000 folk i Leeds og i Keighley og Dewsbury var det monstersamlinger av mennesker det samme året.⁵³ Samme år var det også en rekke arbeidere fra blant annet Halifax, Bradford og Huddersfield og Leeds, som marsjerte til York for å holde et møte med et antall på 24 000 mennesker. 16 Mars 1832, hadde Sadler introdusert et lovforslag som skulle begrense arbeidstimer til 10 timer for alle barn under 18 år. Sadler og Oastler, organiserte også et møte i Manchester, der 100 000 tusen møtte opp deretter. Det var her klart hva slags posisjon disse arbeiderne støttet seg rundt det rådende barnearbeidet. Mange av disse levde nærmere de rådende forholdene i næringslivet enn mange av folkene i overklassen, og hadde dermed et mer erfaringsmessig forhold til situasjonen som befant seg i de ulike virksomhetene. Da det ble klart at Patten⁵⁴ hadde skaffet seg kongelig kommisjon for å undersøke forholdene nærmere med sikte på å forsinke og

⁵⁰ Robson s 5

⁵¹ Robson – s 6

⁵² Robson – s 6

⁵³ Robson – s 7

⁵⁴ Robson - Wilson Patten hadde patent på kobber rullen og tjente en hel del penger på bomullsindustrien. S9

muligens unngå lovgivningen, ble det utarbeidet planer for flere monsterstevner. 22 April 1832 ble hundrevis av barn syngende under vinduene til hotellet hvor kommisjon holdt til. Barna var også en del av arbeiderklassen, og disse var også ofte med i marsjer, parader og demonstrasjoner, vanligvis ikke som talpersoner. Før 1830 hadde demonstranter også fremhevet skadene fabrikkene hadde hatt på arbeidere, men i 1830, ble disse meningene sentrale for å fremheve virkningen fabrikkene hadde hatt på arbeidere i landet. En av grunnene for dette var fordi en bevegelse for avskaffelse av slaver hadde fått fremmarsj.⁵⁵ Antislaveriet tilbød en retorikk av moralsk forargelse, tilført en evangelisk ånd, som sentrerte funksjonshemming som et tegn på utnyttelse.⁵⁶ Arbeider deformiteter ble dermed et populært tema som ble tatt opp i kampen for fabrikkreformen og det ble holdt en del offentlige møter der hvor de illustrerte skadene fabrikkene hadde hatt på mennesker, ved å vise spesifikke eksempler på mennesker som hadde fått deformiteter.⁵⁷ Men dette var ikke den eneste måten disse menneskene med funksjonshemninger ble brukt i kampen for mer rettigheter for arbeiderklassen. Andre metoder viser visning av visuelle bilder som skildrer arbeiderne med deformerte kropper og sporadiske nøye iscenesatte skuespill av fabrikk krøplinger.⁵⁸ ‘‘Politics of sight’’ var en mye brukt strategi for politiske bevegelser på denne tiden og slike visualiseringer ble brukt for å tillegge tydelige beviser for at fabrikkssystemet var en ondskap, og for å innføre det moralske elementet i sine protester. På samme måte som funksjonshemmende mennesker, kunne de også bruke barn som middel til det samme. Begge disse strategien ble brukt i Manchester sent i 1832, der det var en mengde mennesker under en parade ledet av to menn, hvor de holdt oppe et flagg med representasjonen av en deformert mann med slagordet ‘‘ Am I not a Man and a Brother?’’ Følget av dette var det en rekke av fabrikkbarn som holdt oppe en rekke ulike bannere, som også inkluderte bilder av mennesker som ble beskrevet som ‘‘deformed’’ ‘‘crippel’’ og ‘‘knock-kneed’’ Disse protestene bidro til å binde demonstranter sammen i en felles følelse av selvtillit, og hevdet funksjonshemming som en kollektiv arbeiderklasseopplevelse.⁵⁹ Imidlertid prøvde motstanderne av fabrikkreformen å diskreditere disse folkene som svindlere som kledde opp barn og voksne til

⁵⁵ David M Turner and Daniel Blackie – ‘‘Disability and political activism in industrialising Britain, c. 1830–1850’’ 28 April 2022 Hentet fra: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03071022.2022.2044202>

⁵⁶ David M Turner and Daniel Blackie – ‘‘Disability and political activism in industrialising Britain, c. 1830–1850’’ 28 April 2022 Hentet fra: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03071022.2022.2044202>

⁵⁷ ib

⁵⁸ lb

⁵⁹ lb

å fremstå som krøplinger når de i realiteten var helt friske.⁶⁰ Denne strategien ved å bruke funksjonshemmende i kampen for fabrikkreformen viste seg imidlertid ikke å være til stor nytte for selve gruppen av deformerte arbeidere og deres rettigheter, det var tydeligvis viktigere ting samfunnseliten så på som nødvendig å gjøre i samfunnet, og om man ser på lovgivningen Poor Law 1834, var disse arbeiderhusene som huset hjemløse noe som også ble kalt for "fengsel for de fattige". Den sosiale utviklingen sammenlignet med i dag, var arkaisk i mange deler av England i denne tidsperioden.

Meninger blant spesifikke arbeidere med erfaringer som barnarbeidere.

Alle arbeiderne hadde ikke den samme meningen når det kom til barnarbeidet, det var imidlertid noen som stadig støttet frihandelen og ingen regulering av fabrikker i denne gruppen også, noe som dirigerte bort litt av energien i Oastler sin bevegelse.⁶¹ Dette er ikke rart, ettersom det var en mengde arbeidere med en grei velferd som var redde for at reguleringene kom til å forgreine seg ut i resten av samfunnet, som dermed kunne føre til skatteforhøyelser, toll og økonomiske forpliktelser hos disse også. I tillegg til dette, hadde også døden til Michael Sadler i 1835 fjernet nok en viktig styrke fra opposisjonen mot barnarbeid. I høsten det samme året, følte mange arbeidere at parlamentet sine lovforslag og lovgivninger bare var tomme ord, og at alder restriksjonene og utdannings bestemmelsene ikke ville bli gjennomført som planlagt.⁶² På denne tiden var ånden til arbeiderne på det laveste, og en ny bevegelse for 12 timers dager for alle fikk fremspring.⁶³ Imidlertid var det noen som selv hadde arbeidet som barn i tekstilindustrien, og som hadde egne erfaringer rundt tilstanden i tekstilfabrikken. En av disse var Robert Blincoe, og han er tydelig på hva han syns om barnarbeid, der han blir intervjuet av foreningen Employment of Children in Manufactoryes Comimittee i 1832.⁶⁴ Her sier han at han har tre barn, og at han ikke sender sine egne barn i fabrikkene. Han sier at fabrikkene skaper krøplinger. I tillegg til dette sier han at det er støv og varme i fabrikken og at det er mange forskjellige ondskaper som blir påført barna. Med egne erfaringer for hvordan tilstandene var, var dette et fint grunnlag for å overbevise folkene i underhuset om hvordan fabrikkene misbrukte arbeiderne, noe Michael Sadler strategisk gjorde gjennom en rekke intervjuer av arbeidere. Michael Sadler intervjuet

⁶⁰ Ib

⁶¹ Ann Provost Wilkinson Robson – *The factory controversy 1830-1853* – s66

⁶² Robson – s 66

⁶³ Robson – s66

⁶⁴ Hentet fra: <https://spartacus-educational.com/IRblincoe.htm>

blant annet Charles Aberdeen, Matthew Crabtree og Elizabeth Bently, tre personer som tidligere hadde vært fabrikkarbeidere som barn. Charles Aberdeen, får en rekke spørsmål knyttet til "Scavengers" som var barn av ung alder i tekstilindustrien som skulle kravle under maskiner for å plukke bort den løse bomullen som var der.⁶⁵ Imidlertid var dette ekstremt farlig, fordi maskinen var under drift. Her sier Aberdeen, at det er svært farlig å gå under maskinene når de er nykomlinger i fabrikk, men at de blir vane med arbeidet. Når han også blir stilt spørsmålet om han mener produksjonshastigheten har økt, sier han at det har todoblet seg, og at denne økte arbeidshastigheten har gjort at man enkelt kan skille et fabrikkbarn fra barn som ikke arbeider i fabrikk ved utseende på barnet. Elizabeth Bently, hadde også tidligere arbeidet i tekstilindustrien og hun mente at dette hadde gitt henne permanent skade på kroppen etter hennes forhold der. Videre sier hun at hun var 13 år gammel, da de virkelige helse konsekvensene satt foten ned, og siden den gang, har det bare blitt verre. Hun var nå 30 år gammel, og hadde blitt deformert som en konsekvens av dette. Matthew Crabtree hadde også hatt vonde erfaringer i tekstilfabrikken.⁶⁶ Han begynte å arbeide som åtte åring, og der arbeidet foregikk fra seks om morgenen til åtte om kvelden, 14 timer. Her sier han videre at ofte i slutten av dagen, ble de slått dersom de ikke klarte å holde følge med maskinene. Arbeidshastigheten var ekstrem for barna som arbeidet i fabrikkene på samme tid som maskinene var farlige. Dermed, om man for eksempel ikke var på vakt som Scavenger, kunne man bli knust av den dundrende maskinen. Videre forklarer han at han også ble banket opp om han ble søvnig eller satt seg ned. Hva disse personene mente om det rådende barnearbeidet, er delvis underforstått i denne sammenheng. De ble alle intervjuet av Michael Sadler, som var en motstander av det rådende barnearbeidet, og Michael Sadler har brukt disse som middel til å støtte hans sak om 10 timers dager for barn fra 18 til 9 år. De sier alle tre at fabrikk er farlig, og at arbeid der er skadelig for barna, og disse meningene røper at de er motstandere av det rådende barnearbeidet. Derimot ble Charles Dickens tvunget til å arbeide i en skokremfabrikk i 1824 da hans far ble kastet i gjeldsfengsel. Her sier han at skokremfabrikken svermet av rotter, mens det var råtne gulv og trapper overalt.⁶⁷ Som en sosial romanforfatter, der mange av bøkene hans omhandler fattige og rådløse barn, viser den størrelsen inntrykket fabrikkarbeidet ville ha på han. Han sier parafasert til norsk "Ingen ord kan uttrykke den hemmelige lidelsen for min sjel ettersom jeg følte at mine tidligere håp om å vokse opp å bli en lært og unik mann knuste mot bryste mitt" Charles Dickens var ikke

⁶⁵ Hentet fra: <https://spartacus-educational.com/IRAberdeen.htm>

⁶⁶ Hentet fra: <https://spartacus-educational.com/IRcrabtree.htm>

⁶⁷ Hentet fra: <https://sites.udel.edu/britlitwiki/charles-dickens/>

interessert i produksjonsarbeid, men heller i de mer akademiske sidene av livet, men likevel var han tvunget i produksjonsarbeid som ikke støttet hans formål. Til å gå fra privatskole over til fabrikkarbeid etter farens død, var en tung og kraftig overgang for Dickens. I Dickens novelle, *Oliver Twist* publisert mellom 1837 til 1839, fortelles historien om en ung foreldreløs gutt som blir født inn i et arbeidshus og solgt til lære hos en begravellesmann. I kapittel to i *Oliver Twist*, står det at barnet måtte parafrasert til norsk "overleve på den minste mulige delen av den svakeste mulige maten, og at i 8,5 av 10 tilfeller ble barnet enten syk av nød og kulde, eller falt i brann fra omsorgssvikt, eller ble halvkvalt ved et uhell."⁶⁸ Disse arbeiderhusene ble regnet som verre enn fengsler, og under lovgivning av 1834 Poor Law skulle parlamentet prøve å huse disse hjemløse i arbeider hus hvor de var forpliktet til å arbeide en viss andel timer om dagen.⁶⁹ Dickens var sikker i hans ståsted når det kom til barnarbeid, nemlig at dette var en forferdelig onde staten påførte de aller minste i samfunnet.⁷⁰ Å opererer for det meste med underforståtte meninger her, begrenser imidlertid det opprinnelige innholdet som kunne vært tilgjengelig om hva de faktisk mente om det rådende barnarbeidet på denne tiden.. Var dette noe som måtte forandres, og dersom ja, hvor fort måtte forandringene gjennomføres? Hvem var skylden i det rådende barnarbeidet? Hvor mange timer til dagen er nok arbeid for et barn? Slike spørsmål får man ikke svar på her, men likevel får man svar fra arbeiderne at fabrikkarbeidet er farlig, at det er et ekstremt tungt og anstrengt arbeid, at det gradvis skader individer og fører til permanente skader og at man jevnlig blir straffet. Et interessant poeng rundt meninger i dette tilfelle, er hvordan Charles Dickens, som brått måtte snu livet sitt fra privatskole til arbeider, og hvordan dette satte et sterkt inntrykk på han. Noen av de som hadde arbeidet i fabrikkene, hadde arbeidet der store deler av livet, og var vane med det og dermed ville ikke disse arbeiderne hatt det samme inntrykket av fabrikkssystemet som nye arbeidere, eller omstilte arbeidere, slik som Charles Dickens.

⁶⁸ Charles Dickens – *Oliver Twist* – utgitt 1838

⁶⁹ Hentet fra: <https://www.nationalarchives.gov.uk/education/resources/1834-poor-law/>

⁷⁰ Charles Dickens har i senere tid blitt verdenskjent for hans forfatterskap, der blant annet *Oliver Twist* handler om fattige barn.

Konklusjon:

Oppgaven prøver å både inkludere den felles mening blant overklassen og arbeiderklassen, og den enkeltes mening blant overklassen og den enkelte mening blant arbeiderklassen.

Meningene som er felles blir illustrert gjennom oppsamling av meninger som er bundet til protester, demonstrasjoner og parader, samt avisinnlegg og ideologier og de enkelte meningene gjennom kvalitative oppsamling av meninger gjennom analyse av enkelte intervjuer og meninger fra spesifikke personer. Denne metodologien reflekterer det kompliserte forholdet en mening kan ha, med å vektlegge både hva som er den felles mening, på samme tid som det alltid vil være variasjoner i innholdet i dette hos de enkelte, og dermed vektlegge kvalitative meninger, som mer nøyaktig formidler ikke bare poenget bak meningen, men også selve innholdet i meningen. Imidlertid var England fra 1830-1840 en tid der hvor ikke bare barnearbeidet ble sett på som et onde av mange mennesker i arbeiderklassen, men funksjonshemmende og spesielt slaver ble det også opponert for, noe som førte til The Slavery Abolition Act 1833 som skulle avskaffe slaveriet i det meste av det Britiske imperium, 25 år etter at slavehandel hadde blitt ulovlig. Dermed, kunne meningene til mange av disse arbeiderne som demonstrerte ikke bare dreie seg om barnearbeidet i landet, men også om den generelle tilstand rundt velferd og velstand i landet. Likevel, prøver oppgaven presisere hvem meningen sikter til, til tross for at disse kan strekke seg ytterligere. Blant forkjemperne for det rådende barnearbeidet, var det statlig innvirkning de protesterte iherdig mot, som var en tradisjon som strakk seg tilbake til Adam Smith og ideen om frihandel, mens motstanderne av det rådende barnearbeidet var mer opptatt av helsen og tilstandene til arbeiderklassen og ville forbedre dette. Hos forkjemperne av det rådende barnearbeidet finne man meninger som støtter unngåelig lidelse hos mennesker fra naturen og Gud der ingen regulering vil virke mot dette, forfalsket bilde av den aktuelle situasjonen ytret som en mening, evangeliske meninger, samfunnsutvikling som en historisk determinisme eller naturlig prosess, folkeskikk mellom arbeideren og arbeidsgiveren, anklagelser mot falske erfaringer i fabrikker, sosialdarwinistiske ytringer, beskyttelse av arbeiderne sine rettigheter, ytterligere liberalisering av Laissez-Faire ved opphevelse av kornlovene og bevisst sabotasje gjennom overbevisning om at fabrikkloven av 1833 var en skuffelse For det meste innrømmet

forkjemperne at barnarbeidet var et onde, men disse så ikke den samme signifikansen i problemet som motstanderne som ville gjøre noe konkret for å forbedre problemet.

Motstanderne sine meninger involverte blant annet bruk av empiri og dermed intervjuer av folk i underhuset som hadde erfaringer i fabrikker og historier om erfaringer fra arbeiderklassen, dyrking av barna slik at samfunnsutviklinger ville oppstå gjennom utdanning, bedre kondisjoner for barn, tryggere maskiner, redusert arbeidstid for barn og evangeliske meninger. Årsaken for disse meningene var forankret i farligheten, dødeligheten, og anstrengelsen av fabrikkarbeidet. Motstanderne av det rådende barnarbeidet appellerte til medmenneskelighet og relevans hos den største klassen på denne tiden, arbeiderklassen, med 74% av befolkningen kategorisert her.⁷¹ Imidlertid var forkjemperne for det mindretallet av overklassen, bare 2%. Regner man med en middelklassen, var disse omtrent 15%.⁷²

Avslutningsvis kan man si at arbeiderklassen hadde mer felles meninger om fabrikkssystemet gjennom erfaringer i fabrikkene og ulempene med dette samt demonstrasjoner, møter, marsjer og parader, men at det også var arbeidere som kjempet for det rådende barnarbeidet.

Overklassen hadde splittelser og likheter i sine meninger, men disse var også i forandring og av ulik grad, ettersom samfunnsbilde stadig forandrer seg og nye ideer og reformer blir fremhevet, som forutsetter nye måter å tenke på. ‘

Kildeliste:

⁷¹ Selina Schuster - Working-class Childhood and Child Labour in Victorian England – 2013 – Hentet fra <https://www.grin.com/document/268126>

⁷² Ib

Ann Provost Wilkinson Robson – *The factory controversy 1830-1853* – utgitt 1953 av fakultetet av kunst fra universitetet i London for en grad i filosofi. Hentet fra:
<https://repository.royalholloway.ac.uk/file/3c421c26-c6e3-4722-a4a5-c6b7729a5d5b/1/10096633.pdf>

Jane Humphries – *Childhood and child labour in the British industrial revolution* – 25 januar 2011 s9 og 10 – Hentet fra:
https://www.jstor.org/stable/pdf/42921562.pdf?refreqid=excelsior%3A7b5a1cf2f3c05c8c3a3cd2a9aece19fc&ab_segments=&origin=&acceptTC=1

Karl Halvor Teigen, Jan Harald Alnes - Store Norske leksikon – hentet fra:
<https://snl.no/mening>

Wahrman Dror - ‘*imagining the middleclass*’ utgitt i 1995 av Cambridge University Press

Hannah Myers – *Long hours lasting consequences: Children as passive victims in the industrial revolution and pivotal part of reform*. 5 April, 2014. Hentet fra:
<https://digitalshowcase.lynchburg.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1106&context=utcp>

Charles Dickens – *Oliver Twist* – utgitt i 1838 av Richard Bentley

Om Lord Althorp – John Simkin - <https://spartacus-educational.com/IRalthorp.htm>

